

Магістр 1 року навчання
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Анотація. Визначено сутність поняття "фінансовий результат". Охарактеризовано особливості організації обліку доходів, витрат і результатів діяльності торговельних підприємств, її необхідність та завдання. Розглянуто нормативну базу та подальші напрями дослідження і вдосконалення.

Аннотация. Определена сущность понятия "финансовый результат". Охарактеризованы особенности организации учета доходов, расходов и результатов деятельности торговых предприятий, ее необходимость и задачи. Рассмотрена нормативная база и дальнейшие направления исследования и совершенствования.

Annotation. The essence of the concept "financial result" was defined. The organization of accounting income, expenses and results of operations of trading companies was described. The need for it and the challenges were discussed. The regulatory base and areas for further research and improvement were studied.

Ключові слова: прибуток, збиток, фінансовий результат, доходи, витрати, організація обліку результатів діяльності, первинні документи, торговельні підприємства.

Господарська діяльність торговельних підприємств характеризується фінансовим результатом (прибутком або збитком). Коли підприємство отримує збитки, це негативно впливає на його діяльність та веде до економічного самознищення. Вивчення фінансових результатів важливе, оскільки від отриманого підприємством прибутку залежить рівень оплати праці робітників, динаміка надходження коштів до бюджетів різних рівнів та насиченість ринку певною продукцією в міру її потреби тощо. Насамперед, важливий їх облік, оскільки він формує інформацію щодо доходів та витрат підприємства. Основою правильного визначення фінансового результату є правильна, обґрунтована організація обліку. Саме тому є актуальною необхідність дослідження особливостей організації обліку фінансових результатів.

Серед вчених, які досліджували економічну категорію "фінансовий результат", особливості організації їх обліку, привертають увагу праці Голова С. Ф., Лебедзевич Я. В., Мелушової І. Ю., Шари Є. Ю., Швець В. М. [1; 2]. Однак проведені дослідження показали, що існує ряд дискусійних питань, пов'язаних з обліком та організацією фінансових результатів, які потребують додаткового вивчення та вирішення.

Завдання дослідження: розглянути економічну сутність категорії "фінансовий результат", охарактеризувати особливості організації та обліку фінансових результатів торговельних підприємств, визначити подальші напрями дослідження з даної проблематики.

Мета дослідження – визначення особливостей організації обліку фінансових результатів торговельної діяльності підприємств.

Об'єктом дослідження є фінансові результати торговельних підприємств.

Предметом дослідження є порядок організації обліку фінансових результатів торговельних підприємств.

Важливим аспектом у діяльності торговельних підприємств виступає чітка організація обліку фінансових результатів, завданнями якої є [3]: забезпечення правильного визначення, достовірної оцінки доходів та результатів торговельної діяльності; їх правильне, повне документальне оформлення, своєчасне відображення в регістрах; контроль за правильним визначенням фінансового результату від звичайної діяльності з метою оподаткування; своєчасне одержання достовірної інформації про фінансові результати торговельного підприємства; узагальнення інформації про рух, наявність нерозподіленого прибутку підприємства.

Важливе місце займає формування фінансових результатів у діяльності торговельних підприємств і розгляд оформлення відповідних первинних документів. Автор пропонує таку схему (рисунок).

Рис. Формування фінансових результатів торговельних підприємств

Як видно з рисунка, торговельні підприємства мають свій склад доходів (торговельні підприємства отримують доходи від операційної діяльності) та витрат, а також відповідні первинні документи.

В організації обліку фінансових результатів торговельних підприємств особливу роль відіграє класифікація доходів та витрат. Визнані доходи класифікуються в бухгалтерському обліку згідно з вимогами Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 "Дохід" [4], порядок формування витрат визначений нормами Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" [5].

Оскільки в останні роки склався класичний підхід до застосування класифікації витрат, то тоді організація та методика обліку зумовлює необхідність удосконалення за окремими напрямками: необхідність уточнення підходів щодо віднесення витрат до конкретної їх складової, уточнення і конкретизація методичних засад класифікації та обліку витрат звітного періоду, забезпечення витрат наступних періодів, витрат майбутніх періодів і зменшення доходу та власного капіталу. Шляхами вдосконалення організації обліку витрат для торговельних підприємств є раціоналізація, а також оптимізація документообігу, що, у свою чергу, пов'язано зі скороченням витрат праці на обробку первинних документів, прискоренням формування облікових даних про витрати.

Так, у торговельних підприємств витрати обігу включаються у витрати на збут, тому можна слід додати такі субрахунки для більшої деталізації:

- 93.1 "Матеріальні витрати";
- 93.2 "Витрати на оплату праці";
- 93.3 "Відрахування на соціальні заходи";
- 93.4 "Амортизація";
- 93.5 "Інші операційні витрати".

Для того щоб чітко бачити, з яких саме доходів торговельного підприємства складається фінансовий результат, від звичайної діяльності можна запропонувати додати до 791 рахунку "Результат операційної діяльності" субрахунки:

- 791.1 "Результат операційної діяльності";
- 791.2 "Результат іншої операційної діяльності".

Важливим є застосування автоматизованого способу ведення обліку фінансових результатів, що підвищить результативність та оперативність роботи бухгалтера, оскільки бухгалтерська обробка документів є найважливішим етапом формування сукупності достовірних даних як про доходи, так і про витрати торговельного підприємства.

Тому перераховані складові організації обліку, що визначають певний порядок накопичення та узагальнення інформації про доходи, витрати й прибутки (збитки) спрямовані на максимальне скорочення облікових процедур, найбільш повне задоволення потреб користувачів бухгалтерської інформації і залежать від галузевих особливостей діяльності підприємств.

Таким чином, для того, щоб ефективно здійснювати свою господарську діяльність торговельним підприємствам необхідно правильно організувати облік, у тому числі облік фінансових результатів діяльності. Важливим є отримання оперативної, точної інформації про фінансові результати як для торговельних, так і для інших підприємств, потрібно розмежовувати їх за видами діяльності, а це зумовлює необхідність змін в організації та методиці їх обліку.

Отже, було розглянуто необхідність організації обліку фінансових результатів, її завдання, класифікацію доходів та витрат; встановлено, що для організації бухгалтерського обліку фінансових результатів торговельної діяльності підприємства необхідна організація раціонального та ефективного облікового процесу. Перспективою є дослідження теоретичних аспектів облікового відображення доходів та витрат різних видів діяльності підприємств. Проведене дослідження показало, що організація обліку доходів та витрат потребує вдосконалення, насамперед, запровадження єдиних класифікаційних ознак та їх більшої конкретики, що є напрямом подальших досліджень.

Література: 1. Лебедзевич Я. В. Фінансові результати та їх контроль в системі бухгалтерського обліку: методологія і практика [Електронний ресурс] / Я. В. Лебедзевич. – Режим доступу : <http://irb.nubip.edu.ua/cgi-bin>. – Назва з екрану. 2. Мелушова І. Ю. Ефективність формування фінансових результатів підприємств роздрібно́ї торгівлі [Електронний ресурс] / І. Ю. Мелушова. – Режим доступу: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64. – Назва з екрану. 3. Пилипенко А. А. Організація обліку і контролю : підручник / А. А. Пилипенко. – Х. : ВД "ИНЖЕК", 2005. – 424 с. 4. П(С)БО 15 "Дохід" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/z0860-99>. – Назва з екрану. 5. П(С)БО 16 "Витрати" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. – Назва з екрану.